

Moskovics Henrik És Második Felesége

Ezen a képen az apám, Moskovics Henrik látható a második feleségével. Sajnos a nevére már nem emlékszem. A kép Ungváron készült, 1950-ben. 1890-ben született, Ungordason. Ő volt a középső gyerek a családban [Az interjú során kiderült, hogy a fiútestvérek között volt a középső testvér; voltak lánytestvérei is. -- A szerk.]. Édesapám és a fiútestvérei héderben tanultak. Mikor felnőttek, Ungvárra költöztek, ott kerestek munkát. Ungváron édesapám jószággal kereskedett, fölvásárolta és eladta. Hogy mivel foglalkoztak a testvérei, azt nem tudom. Nem emlékszem édesapám testvéreinek a nevére. Azt tudom, hogy házások voltak, és voltak gyerekeik. De a részletek már kitörlődtek az emlékezetemből. Nem tudok semmit mondani édesapám lánytestvéreiről sem. A Nagy Honvédő Háború alatt minden kapcsolat megszakadt az apám családjával, úgyhogy ezeknek az embereknek a sorsáról semmit sem tudok. Az első világháború alatt apámat behívták hadiszolgálatra az osztrák hadseregbe. Apám harcolt, megsebesült. 1919-ben, a háború után leszerelték, és visszatért a békebeli életéhez. A háború alatt együtt voltam az apámmal. Mindketten megjártunk az ungvári gettó után több koncentrációs táborban is. Voltunk Auschwitzban, Erlenbuschban, Dachauban, a haláltáborban. Ott elválasztottak minket egymástól az apámmal -- az öregeket és a fiatalokat külön sorba állították. A lágerben nem adtak enni, a legyengült emberek százával haltak meg. Minden reggel annyi hulla volt, hogy ezeken a hullákon keresztül jártunk! Már nem figyeltünk erre, minden érzés kihalt belőlünk. A felszabadulás után nem tudtam semmit a családtagjaim sorsáról. Nem láttam édesapámat sem, és biztos voltam benne, hogy meghalt. Amikor a szovjet csapatok felszabadították minket, úgy döntöttem, hogy elindulok hazafelé [Dachaut az amerikai hadsereg egységei szabadították fel, nem a Vörös Hadsereg. -- A szerk.]. Az utat nem tudtam, arra mentem, amerre a többi ember ment. Egy faluban leültem az utcán egy padra, hogy egy kicsit megpihenjek, és meghallottam, hogy valaki a nevemen szólít. Főlnéztem, és megláttam édesapámat! Mindketten nagyon boldogok voltunk. Onnan tovább már együtt mentünk. Nem emlékszem, mennyi időbe telt a hazaút, de végül hazaértünk Unghosszúmezőre. Májer bátyám és Klára nővérem akkorra már otthon voltak. A családból más nem tért vissza. Apám ismét földműveléssel kezdett el foglalkozni. Egy megözvegyült, csodálatos zsidó asszonyt vett feleségül, és másutt telepedett le. Örültem, hogy rendeződött az élete. Apám Ungváron halt meg 1985-ben. Ungvár zsidó temetőjében temették el, a zsidó hagyományoknak megfelelően. Kilencvenöt éves

volt. Nagyon nehéz élete volt, de minden egyes napjának örült. Hívó ember maradt, naponta imádkozott otthon, minden szabályt és hagyományt betartott. Élete utolsó napjáig tevékeny maradt, a földet művelte, külső segítség nélkül megvolt.